

Державна установа «Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії
Національної академії медичних наук України»
ДУ «ІСЦЛХ НАМН»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Вченої ради
ДУ «ІСЦЛХ НАМН»

Протокол № 11 від 14.05 2021 року

Уведено в дію наказ директора
ДУ «ІСЦЛХ НАМН»

№ 48/1 від «31» 05 2021 року
Директор ДУ «ІСЦЛХ НАМН»

Станіслав ШНАЙДЕР

КОДЕКС

**АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ДЕРЖАВНІЙ УСТАНОВІ
«ІНСТИТУТ СТОМАТОЛОГІЇ ТА ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВОЇ ХІРУРГІЇ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ»**

1. Загальні положення

1.1 Кодекс академічної доброчесності (далі - Кодекс) Державної установи «Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії Національної академії медичних наук України» (далі – ДУ «ІСЦЛХ НАМН») визначає загальну філософію функціонування ДУ «ІСЦЛХ НАМН» віддзеркалює та захищає сформовані у ДУ «ІСЦЛХ НАМН» культурні традиції, загальні засади, підтримує цінності, принципи та норми академічної доброчесності, що допомагають саморегулюванню академічного середовища, а також правила поведінки учасників освітнього процесу та працівників, якими вони повинні керуватися під час навчання, викладання, впровадження наукової діяльності, виконання покладених на них завдань та обов'язків, а також визначає політику і процедури забезпечення дотримання академічної доброчесності, засади внутрішніх антидискримінаційних політик у ДУ «ІСЦЛХ НАМН» та санкції за порушення академічної доброчесності.

1.2 Кодекс є складовою системи безперервного забезпечення якості освітньої діяльності в ДУ «ІСЦЛХ НАМН» і спирається на високостичні цінності норми академічного середовища, високий рівень свідомості і внутрішньої культури особистості, антикорупційні заходи та боротьбу із плагіатом.

1.3 Кодекс розроблено відповідно до Конституції України, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», «Про запобігання корупції», рекомендацій щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо (Лист МОН України 15.08.2018 № 1/11-8681), Статуту ДУ «ІСЦЛХ НАМН», політики в області якості освіти ДУ «ІСЦЛХ НАМН» та інших нормативних документів.

1.4 Метою Кодексу академічної доброчесності є:

- 1) формування розуміння та поваги до людської гідності, принципів прав людини та недискримінації в освітньому середовищі;
- 2) формування академічних цінностей та високої академічної культури у учасників освітнього процесу ДУ «ІСЦЛХ НАМН»;
- 3) виховання інтелектуальної та культурної еліти України, формування громадянської позиції учасників освітнього процесу;
- 4) забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в ДУ «ІСЦЛХ НАМН»;

5) посилення діалогу між усіма учасниками освітнього процесу під час прийняття рішень;

6) формування високого рівня наукових, професійних і загальних компетентностей здобувачів освіти;

7) утвердження в учасників освітнього процесу моральних цінностей, соціальної активності та відповідальності;

8) виховання всіх учасників освітнього процесу відповідальними, професійними, здатними до свідомого спрямування своєї діяльності;

9) забезпечення необхідних умов для реалізації здібностей і талантів здобувачів освіти;

10) підвищення позитивного іміджу та ділової репутації ДУ «ІСЦЛХ НАМН» у вітчизняному та міжнародному освітньому просторі.

1.5 У цьому Кодексі терміни і поняття вживаються в такому значенні:

– **академічна доброчесність** – сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватись учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових досягнень;

– **компетентність** – динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, проводити професійну та/або навчальну діяльність;

– **освітня діяльність** – діяльність в закладі вищої освіти, що відбувається з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб;

– **наукова діяльність** – інтелектуальна творча діяльність, спрямована на здобуття нових знань та (або) пошук шляхів їхнього застосування, основними видами якої є фундаментальні та прикладні наукові дослідження;

– **результати навчання** – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності інші особисті якості, набуті в процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів;

– **якість освіти** – відповідність результатів навчання вимогам, установленим законодавством, стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг;

– **якість освітньої діяльності** – рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що дає змогу здобути якісну освіту та відповідає

вимогам, встановленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг.

1.6 Дія Кодексу поширюється на всіх учасників освітнього процесу ДУ «ІСЦЛХ НАМН» – працівників та осіб, які навчаються.

1.7 Забезпечення дотримання норм академічної доброчесності у ДУ «ІСЦЛХ НАМН» здійснюється:

- директором ДУ «ІСЦЛХ НАМН»;
- Вченою радою ДУ «ІСЦЛХ НАМН»;
- керівниками відділів та лабораторій ДУ «ІСЦЛХ НАМН».

1.8 У прийнятті окремих рішень беруть участь:

- загальні збори наукового колективу ДУ «ІСЦЛХ НАМН»;
- рада молодих вчених ДУ «ІСЦЛХ НАМН»;
- профспілкова організація ДУ «ІСЦЛХ НАМН»;
- комісія із академічної доброчесності ДУ «ІСЦЛХ НАМН».

2. Загальні засади академічної доброчесності

Академічна доброчесність ДУ «ІСЦЛХ НАМН» формується на таких принципах:

– **законності** – усі процеси освітньої діяльності мають здійснюватися відповідно до законодавства України з урахуванням локальних нормативних документів ДУ «ІСЦЛХ НАМН»;

– **поваги до людської гідності, прав людини, недискримінації та рівності учасників освітнього процесу** – кожна людина має право на однакову повагу до своєї гідності, на яку не можна посягати за будь-яких умов, зокрема застосовувати методи, що принижують людську гідність, як покарання за невиконання чи неналежне виконання обов'язків;

– **справедливості** – неупереджене ставлення учасників освітнього процесу один до одного, об'єктивне, прозоре та незалежне оцінювання результатів навчальної, дослідницької, наукової чи трудової діяльності;

– **чесності** – порядність і відвертість в освітній діяльності, проведенні наукових досліджень, здійсненні практичних робіт, недопущення будь-яких форм обману, брехні, шахрайства, крадіжки або інших форм нечесної поведінки в навчальній, педагогічній і науковій діяльності;

– **поваги** – виявлення поваги як до себе, так і до інших, незалежно від віку, статі та статусу, а також розуміння нових, різнобічних, іноді протилежних думок та ідей;

– **довіри** – існування в академічному середовищі атмосфери взаємної довіри, що заохочує вільний обмін ідеями та інформацією, сприяє співпраці та

творчості, вільному продукуванню нових ідей, створення середовища неприпустимості привласнення результатів діяльності інших чи підірвання репутації учасника освітнього процесу;

– **відповідальності** – сумлінне та неухильне виконання покладених обов'язків, завдань та функцій, дотримання посадових інструкцій, положень, правил, здатність відповідати за результати своєї діяльності та взятих на себе зобов'язань;

– **компетентності та професіоналізму** – працівники та особи, які навчаються в ДУ «ІСЦЛХ НАМН», зобов'язані підтримувати найвищий рівень компетентності у сфері професійної діяльності та навчання, складовою якої є постійне підвищення кваліфікації, освітнього та наукового рівня, впровадження інноваційних форм діяльності;

– **прозорості** – відкритість та зрозумілість усіх освітніх процесів, послідовне та об'єктивне оцінювання результатів діяльності, підзвітність та публічність інформації;

– **партнерства** – орієнтованість на співпрацю та партнерську взаємодію з метою підвищення якості навчальних та дослідницьких результатів, протистояння будь-яким формам дискримінації, негативному впливу інших осіб.

3. Дотримання академічної доброчесності

3.1 Дотримання академічної доброчесності науковими працівниками передбачає:

1) посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших осіб;

2) дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

3) надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну наукову діяльність;

4) контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти в освітньому процесі та науковій діяльності;

5) об'єктивне оцінювання результатів навчання.

3.2 Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти та споживачами освітніх послуг передбачає:

1) самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);

2) посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших осіб;

3) дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

4) надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

4.   Порушення академічної доброчесності

4.1 Порушенням академічної доброчесності вважається: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво; необ'єктивне оцінювання.

4.2 **Академічний плагіат** – оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результат власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства, а саме:

1) відтворення в тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора (інших авторів), обсягом від речення та більше, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту;

2) відтворення в тексті наукової роботи, повністю або частково, тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту;

3) відтворення в тексті наукової роботи наведених в іншому джерелі цитат з третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата;

4) відтворення в тексті наукової роботи наведеної в іншому джерелі науково-технічної інформації (крім загальновідомої) без вказування на те, з якого джерела взята ця інформація.

4.3 **Самоплагіат** – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

4.4 **Фабрикація** – вигадкування даних чи фактів, що використовуються у освітньому процесі або наукових дослідженнях.

4.5 **Фальсифікація** – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень.

4.6 **Списування** – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

4.7 **Обман** – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової) діяльності чи організації освітнього процесу. Формами

обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування.

4.8 Хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиції щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання несправомірної переваги в освітньому процесі.

4.9 Необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувача освіти.

5. Правила та норми академічної доброчесності, етичної поведінки учасників освітнього процесу ДУ «ІСЦЛХ НАМН»

5.1 Плідним для всіх учасників освітнього процесу ДУ «ІСЦЛХ НАМН» є:

- дотримання вимог Конституції, законів України, інших нормативно-правових актів, Статуту ДУ «ІСЦЛХ НАМН», Правил внутрішнього розпорядку, цього Кодексу та інших локальних нормативних документів ДУ «ІСЦЛХ НАМН»;

- поважати честь, індивідуальність та особисту недоторканість особи, незважаючи на її стать, вік, матеріальний стан, соціальне становище, расову належність, релігійні та політичні переконання чи інші ознаки;

- не толерувати приниження честі та гідності, фізичне або психічне насильство, а також дискримінації за певними ознаками;

- дотримуватися моральних норм і правил етичної поведінки;

- своєю діяльністю сприяти збереженню, розвитку та популяризації освітніх та наукових традицій і цінностей ДУ «ІСЦЛХ НАМН»;

- відповідально ставитися до своїх обов'язків, вчасно сумлінно виконувати необхідні навчальні, дослідницькі та робочі завдання;

- не чинити правопорушень, сприяти запобіганню та виконанню різних видів порушень у навчальній, викладацькій, науковій та інших видах діяльності, бути нетерпимими до них;

- не розповсюджувати та запобігати розповсюдженню інформації, яка неправдива, викладена з перекрученням фактів, така, що ображає людину або може завдати шкоди репутації ДУ «ІСЦЛХ НАМН»;

- сприяти становленню та розвитку партнерських відносин між науково-педагогічними працівниками та здобувачами освіти, підтримувати атмосферу довіри, відповідальності та взаємодопомоги в академічному співтоваристві;

- запобігати виникненню у своїй діяльності конфлікту інтересів;

- не розголошувати і не використовувати в інший спосіб конфіденційну та іншу інформацію з обмеженим доступом, або інформацію особистого характеру, що стала відома у зв'язку з виконанням своїх обов'язків;
- сприяти практичній реалізації результатів своєї роботи задля покращення життя суспільства, збереження культурно-історичної спадщини, раціонального використання природних ресурсів тощо;
- виступати проти проявів академічної не доброчесності;
- захищати свободу наукового пошуку, протидіяти втручанню влади у наукові дослідження, упередженому впливу на характер отримуваних у дослідженнях даних та результатів;
- спиратися на міжнародні та національні правові норми щодо захисту інтелектуальної власності та авторського права;
- дбайливо ставитися до бібліотечних, документальних та інших матеріальних фондів і ресурсів ДУ «ІСПЦЛХ НАМН»;
- використовувати у навчальній або дослідницькій діяльності лише перевірені та достовірні джерела інформації та правильно посилатися на них;
- подавати на оцінювання лише самостійно виконану роботу, що не є запозиченою або переробленою з іншої, виконаної третіми особами;
- у разі виникнення труднощів під час виконання навчальних чи дослідницьких завдань звертатись до інших за допомогою, не порушуючи принципів академічної доброчесності.

5.2 Неприйнятним для всіх учасників освітнього процесу ДУ «ІСПЦЛХ НАМН» є:

- недотримання норм Конституції України, чинного законодавства України, а також локальних нормативних документів ДУ «ІСПЦЛХ НАМН»;
- приниження людської гідності чи утиск або дискримінація інших осіб, толерування проявів насильства чи порушень прав людини;
- допущення порушень академічної доброчесності;
- навмисне перешкоджання навчальній, науковій чи трудовій діяльності учасників освітнього процесу ДУ «ІСПЦЛХ НАМН»;
- порушення освітнього процесу;
- прояви різних форм агресії щодо інших;
- поширення неправдивої інформації про учасників освітнього процесу;
- перевищення повноважень або зловживання становищем під час навчання, трудової діяльності або проведення наукових досліджень;

- використання службових і родинних зв'язків для отримання нечесної переваги в навчальній, науковій чи трудовій діяльності;
- ведення в ДУ «ІСЦЛХ НАМН» політичної, релігійної чи іншої пропаганди;
- завдання шкоди матеріальним цінностям, а також матеріально-технічній базі ДУ «ІСЦЛХ НАМН»

5.3 Дотримання етичних норм у науковій діяльності усіма учасниками освітнього процесу передбачає:

- діяти у професійних і навчальних ситуаціях із позиції академічної доброчесності та професійної етики;
- самостійно виконувати навчальні завдання;
- коректно посилатися на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей;
- сприяти розповсюдженню наукових знань і протидіяти поширенню псевдонаукових теорій, хибних концепцій та уявлень;
- відповідати за наслідки своєї наукової діяльності, протидіяти здобуттю результатів, що суперечать принципам академічної доброчесності і можуть завдати шкоди;
- дотримуватися найвищих професійних стандартів планування та проведення наукових досліджень;
- забезпечувати принципову чесність і прозорість на всіх стадіях наукового дослідження, вважати неприпустимим прояви нечесної поведінки, рішуче викривати факти плагіату та інших форм порушень авторського права;
- визнавати міжнародні та національні правові норми щодо авторських прав, обов'язково посилатися на джерела інформації в разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- надавати достовірну інформацію про результати власних наукових досліджень;
- захищати свободу наукової думки, засуджувати цензуру щодо наукової творчості;
- визнавати творчий внесок кожного з авторів дослідження, проведеного колективно, не вносити до списку авторів осіб, які не мали відношення до здобуття наукових результатів.

6. Політика академічної доброчесності ДУ «ІСЦЛХ НАМН»

6.1 Дотримання загальних засад академічної доброчесності, моральних правил та етичних норм учасниками освітнього процесу є складовою

внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти ДУ «ІСЦЛХ НАМН». Наукові працівники, здобувачі освіти, які виявляють прагнення до академічної доброчесності, не лише стають зразком для наслідування, а й підвищують стандарти освітньої та наукової діяльності ДУ «ІСЦЛХ НАМН» загалом.

6.2 Академічна доброчесність в ДУ «ІСЦЛХ НАМН» забезпечується:

- діяльністю органів із забезпечення академічної доброчесності: тимчасовою комісією з питань академічної доброчесності, апеляційною комісією з питань академічної доброчесності (створюються одночасно наказом директора ДУ «ІСЦЛХ НАМН»), експертною проблемною комісією ДУ «ІСЦЛХ НАМН», комісією з питань етики ДУ «ІСЦЛХ НАМН»;
- посиленням заходів щодо боротьби зі списуванням здобувачами вищої освіти під час виконання різних типів завдань;
- протидією будь-яким проявам неправомірної вимоги;
- використання мотиваційних питань з етичного кодексу для виготовлення листівок та розвішування у приміщеннях ДУ «ІСЦЛХ НАМН»;
- інформуванням на офіційному веб-сайті ДУ «ІСЦЛХ НАМН» про заходи щодо забезпечення принципів та правил академічної доброчесності та щодо боротьби з корупцією;
- включення інформації про принципи забезпечення академічної доброчесності до програми підготовки аспірантів та докторантів;
- включення інформації про неприпустимість плагіату і можливих санкцій за нього до методичних матеріалів з навчальних дисциплін;
- проведення тренінгів, лекцій, семінарів та інших заходів для учасників освітнього процесу з метою заохочення їх до етичної поведінки та формування поваги до людської гідності, недискримінації та прав людини, моральних цінностей, академічної культури, навичок протидії академічній не доброчесності;
- формування умов для розвитку взаємної довіри, поваги та партнерства між учасниками освітнього процесу;
- вивчення досвіду вітчизняних і світових закладів вищої освіти щодо реалізації принципів академічної доброчесності в освітньому середовищі.

6.3 Кожен учасник освітнього процесу відповідає за дотримання засад академічної доброчесності, моральних правил та етичних норм у своїй діяльності.

6.4 Кожен учасник освітнього процесу повинен власним прикладом демонструвати дотримання засад академічної доброчесності, моральних правил

та етичних норм, реагувати на порушення або спроби порушень принципів та правил академічної доброчесності іншими особами, зокрема:

- указувати учасникам освітнього процесу на неприпустимість нечесної поведінки;
- повідомляти адміністрацію ДУ «ІСЦЛХ НАМН» про порушення правил академічної доброчесності.

6.5 Заяви учасників освітнього процесу щодо порушення академічної доброчесності розглядає тимчасова комісія з питань академічної доброчесності, яка створюється наказом директора ДУ «ІСЦЛХ НАМН». Порядок створення та діяльності комісій з питань академічної доброчесності та апеляційної комісії з питань академічної доброчесності визначається Положенням про дотримання академічної доброчесності в ДУ «ІСЦЛХ НАМН».

6.6 Порушення засад академічної доброчесності, моральних правил та етичних норм не лише наплюжить репутацію ДУ «ІСЦЛХ НАМН», а й зменшує цінність освітніх та наукових ступенів, які здобувають в ДУ «ІСЦЛХ НАМН». Відповідальність за дотримання цінностей академічної доброчесності є водночас особистим обов'язком кожного та спільною справою академічної спільноти загалом.

6.7 Контроль за дотриманням науковими працівниками принципів і правил академічної доброчесності здійснюють керівники відповідних відділів та лабораторій. За інформування здобувачів освіти про неприпустимість порушення академічної доброчесності, реалізацію заходів щодо запобігання проявам академічної не доброчесності відповідають наукові керівники.

7. Відповідальність наукових, науково-педагогічних працівників за порушення академічної доброчесності

7.1 За порушення академічної доброчесності наукові працівники можуть бути притягнуті до такої академічної відповідальності:

- 1) відмова у присвоєнні вченого звання;
- 2) відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєної кваліфікаційної категорії;
- 3) позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

7.2 За дії (бездіяльність), які Законом України «Про освіту» визнані порушенням академічної доброчесності, особа може бути притягнута до інших видів відповідальності з підстав та в порядку, визначених законодавством.

7.3 При визначенні конкретного виду відповідальності має братися до уваги суб'єкт, ступінь та системність порушення. Враховуються виявлені

порушення, вчинені як в рамках однієї наукової роботи, так і в різних роботах одного автора.

8. Відповідальність здобувачів освіти за порушення академічної доброчесності

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- 1) повторне проходження оцінювання;
- 2) повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- 3) відрахування з ДУ «ІСЦЛХ НАМН»;
- 4) позбавлення академічної стипендії;
- 5) позбавлення наданих ДУ «ІСЦЛХ НАМН» пільг з оплати навчання;
- 6) відмова у присудженні відповідного ступеня освіти.

9. Загальні рекомендації щодо залобігання академічному плагіату в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, наукових доповідях, статтях тощо)

Заходи з попередження академічного плагіату, порядок виявлення академічного плагіату в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, наукових доповідях, статтях тощо) та перевірки робіт на академічний плагіат на етапі їх подання до спеціалізованої вченої ради визначаються Положенням про дотримання академічної доброчесності в ДУ «ІСЦЛХ НАМН».

10. Прикінцеві положення

10.1 Учасники освітнього процесу ДУ «ІСЦЛХ НАМН» та наукові працівники повинні знати і дотримуватися принципів і норм Кодексу. Незнання або нерозуміння цих норм не є виправданням неетичної поведінки та порушення засад академічної доброчесності, моральних правил та етичних норм.

10.2 Цей Кодекс затверджується Вченою радою ДУ «ІСЦЛХ НАМН» і вводиться в дію наказом директора.

10.3 Зміни та доповнення до цього Кодексу вносяться шляхом затвердження Кодексу у новій редакції.

10.4 Після затвердження Кодексу у новій редакції попередній Кодекс втрачає юридичну силу.